

LAUSUNTO

VN/7271/2024

Lausunto 4.3.2024

Kuuleminen 5.3.2024 eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa

Aihe: E 58/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024–2029

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta (Tane) kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle valtioneuvoston selvityksestä koskien Suomen avaintavoitteita EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan vaikuttamiseksi EU-vaalikaudella 2024–2029. Tane edistää sukupuolten tasa-arvoa yhteiskunnassa, joten lausunto keskittyy sukupuolten tasa-arvoon liittyviin näkökulmiin.

Euroopan unioni on Suomen tärkein poliittinen ja taloudellinen viitekehys ja arvoyhteisö. Euroopan unionilla on merkittävä rooli myös sukupuolten tasa-arvon, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin liittyvien oikeuksien ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tasa-arvoasiain neuvottelukunta pitää erittäin tärkeänä sitä, että Suomi puolustaa ja edistää kunnianhimoisesti ja järjestelmällisesti sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta EU:ssa ja tekee uusia aloitteita tasa-arvon edistämiseksi.

Selvityksessä todetaan, että Suomi edistää pitkäjänteisesti sukupuolten tasa-arvoa EU:ssa. Tane kuitenkin huomauttaa, että **selvityksessä ei käy ilmi, mitkä Suomen tavoitteet ovat sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi EU:ssa.**

Sukupuolten tasa-arvon edistäminen tulee huomioida Suomen avaintavoitteissa ja sukupuolinäkökulman tulee olla osa avaintavoitteiden saavuttamista.

Tane katsoo, että sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden sekä naisten ja tyttöjen oikeuksien edistäminen tulee olla Suomen EU-toiminnan prioriteetteja myös seuraavalla EU-vaalikaudella. Kaikessa Suomen edistämässä tasa-arvopolitiikassa on tärkeää huomioida risteävät erot ja sukupuolen moninaisuus.

Sukupuolten tasa-arvoa tulee edistää kohdennetuilla erillistoimilla sekä huomioimalla sukupuolinäkökulma järjestelmällisesti toiminnan suunnittelun kaikissa vaiheissa kaikilla EU:n ulko- ja sisäpolitiikan aloilla (ns. sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen).

Avaintavoitteiden osalta on syytä huomioida esimerkiksi seuraavat:

Puhdas ja digitaalinen siirtymä

Digitaalisen siirtymän vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon ovat moninaiset. Digitaalinen murros tarjoaa mahdollisuuksia, jotka voivat edistää sukupuolten tasa-arvoa, mutta digitalisaatioon liittyy myös merkittäviä riskejä sukupuolten tasa-arvolle. Digitaalisten ratkaisujen tulee hyödyttää kaikkia sukupuolia ja sen kehityksessä on huomioitava sukupuolten tasa-arvon eri näkökulmat. Esimerkiksi työelämään kohdistuvat digitaaliset murrokset vaikuttavat eri tavalla eri sukupuoliin työelämän voimakkaan sukupuolittaisen jakautumisen vuoksi.

Kokonaisturvallisuus ja vahvempi Eurooppa

Täne pitää tärkeänä kokonaisturvallisuusajattelun edistämistä EU:ssa.

Turvallisuuspolitiikassa on otettava huomioon paitsi puolustus, myös talous, ympäristö ja sosiaalinen hyvinvointi. Kansainvälistä ja kansallista turvallisuusympäristön muutosta koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun tulee osallistua myös tasa-arvonäkökulmasta.

Turvallisuushat kohdistuvat eri tavoin eri väestöryhmiin. Kaikkien eri sukupuolten huomioiminen ja merkityksellisen osallistumisen mahdollistaminen turvallisuutta koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon on olennaista kestävän rauhan ja turvallisuuden saavuttamiseksi.

Suomen tulee osana EU-politiikkaansa edistää aktiivisesti sukupuolinäkökulman vahvistamista turvallisuussektorilla, kriisinhallinnassa ja varautumistyössä.

Muuttoliikkeen hallinta

Selvityksen mukaan Suomi edistää määrätietoisesti ratkaisuja, joilla estettäisiin ulkoisten toimijoiden mahdollisuuksia käyttää muuttoliikettä unioniin kohdistuvan vaikuttamisen välineenä. Muuttoliikkeen välineellistämiseen tulisi varautua myös sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta. Millä tavalla on mahdollista kansallisesti ja EU-tasolla ennaltaehkäistä esimerkiksi ihmiskaupan ja sukupuolistuneen väkivallan lisääntymistä tilanteissa, joissa muuttoliikettä käytetään osana hybrdivaikuttamista ja haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä käytetään vaikuttamisen välineenä?

Muita huomioita

Lisäksi Tane nostaa esiin seuraavat huomiot:

- Tane muistuttaa, että sukupuolten tasa-arvo on yksi EU:n ydinarvoista, perusoikeus¹ ja yksi Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin² keskeinen periaate. EU:n perussopimuksissa edellytetään, että unioni edistää sukupuolten tasa-arvoa kaikessa toiminnassaan.
- Suomen tulee edistää ja tukea uuden ja vaikuttavan tasa-arvostrategian laatimista tulevalle EU-vaalikaudelle ja varmistaa sen vaikuttava toimeenpano. Strategiassa keskeisiä teemoja tulisi olla ainakin työelämän tasa-arvo (ml. palkkatasa-arvo), hoiva ja sen tasa-arvoinen jakaminen, sukupuolistuneen väkivallan torjunta sekä päätöksenteon tasa-arvo. Lisäksi EU:n HLBTIQ-strategiatyötä ja sen tehokasta toimeenpanoa on tärkeää jatkaa tulevalla komission kaudella.

Pia Sundell
varapuheenjohtaja
Tasa-arvoasiain neuvottelukunta

Taina Riski
pääsihteeri
Tasa-arvoasiain neuvottelukunta

¹ Ks. SEU-sopimuksen 2 artikla ja 3 artiklan 3 kohta, SEUT-sopimuksen 8, 10, 19 ja 157 artikla sekä EU:n perusoikeuskirjan 21 ja 23 artikla.

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_fi.pdf